

ÎNCHEIERE

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Alexa Valeriu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexa
Valeriu împotriva Olteanu Ion, cu privire la încasarea datoriei și compensarea
cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul formulat de către Alexa Valeriu și s-a menținut hotărârea din 13
februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 14 iunie 2018, Alexa Valeriu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Olteanu Ion, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor
judiciare.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamant, pot fi rezumate după cum
urmează.

Potrivit versiunii oferite de către Alexa Valeriu, el, de comun acord cu Olteanu
Ion, a achitat din mijloace financiare proprii mai multe datorii ale „INOVA” S.R.L. și
„INFINA” S.A. Reclamantul și pârâtul sunt asociați în cote părți egale a câte 50 %.

Achitățile menționate au fost efectuate cu consimțământul și acordul lui Olteanu
Ion. Acesta a recunoscut că poartă responsabilitate pentru 50 % din aceste datorii și s-a
angajat să-i acorde reclamantului cota parte a acestor datorii în mărime de 50 % din
asuma acumulată.

Conform calculului, Alexa Valeriu a plătit în contul datoriilor debitoare suma de
260 355, 54 de lei.

La 13 septembrie 2016, reclamantul a cerut de la pârât să întocmească o
înțelegere de rambursare a datoriilor. Pârâtul a refuzat această propunere.

Reclamantul a pretins că Olteanu Ion este obligat să-i achite 50 % din plățile
descrise mai sus în baza înțelegerilor verbale avute. În special, suma restantă constituie
130 177,77 de lei.

În argumentarea celor menționate mai sus, reclamantul a invocat art. 512 – 514, 572, 867, 871 din Codul civil.

Pentru aceste motive, Alexa Ion a solicitat încasarea de la Olteanu Ion a sumei de 130 177, 77 de lei și compensarea cheltuielilor judiciare sub forma taxei de stat în mărime de 3 905, 33 de lei (f. d. 3).

În cadrul judecării cauzei, pârâtul Olteanu Ion a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată. În esență, el a afirmat că reclamantul este administratorul societăților din speță și gestionează activitatea lor. Pârâtul, în calitate de asociat, a sugerat că nu poartă răspundere civilă pentru obligațiile societății în acord cu art. 145 alin. (3) și art. 156 alin. (3) din Codul civil (f. d. 30, 37 - 38).

Prin hotărârea din 13 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea formulată de către Alexa Valeriu a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f. d. 41, 46 - 48).

Împotriva acestui act judecătoresc, Alexa Valeriu a declarat apel, care a fost pus pe rol la 10 aprilie 2019 (f. d. 66). În apărare, Olteanu Ion a reiterat poziția expusă în fața primei instanțe. Totodată, el a declarat că nu a purtat discuții cu apelantul despre obligația lui de a achita 50 % din cheltuieli (f. d. 73)

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 15 mai 2019, a respins apelul avansat de către Alexa Valeriu și a menținut hotărârea din 13 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f. d. 74 – 79).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a confirmat situația de fapt constată de prima instanță. În special, s-a stabilit că Alexa Valeriu și Olteanu Ion sunt asociați cu cotă parte a câte 50 % la „INOVA” S.R.L. Totodată, Alexa Valeriu deține funcția de administrator la „INFINA” S.A., la care se pretinde că Olteanu Ion are acțiuni (f. d. 19 – 21A). Într-un final, instanța de apel nu a pus la îndoială efectuarea plăților în cuantum de 260 355, 54 de lei.

În drept, instanța de apel a considerat relevante art. 209 alin. (1) și (2) și art. 210 alin. (1) din Codul civil.

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a observat că Alexa Valeriu nu a prezentat probe concludente și pertinente care să demonstreze că intimatul s-a angajat să restituie 50 % din sumele achitate pentru stingerea datoriilor întreprinderilor la care au ambii cotă parte.

La 11 iulie 2019, Alexa Valeriu a declarat recurs împotriva deciziei din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 13 februarie 2019 a primei instanței, cu trimiterea cauzei în instanța de fond.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele judecătorești nu au ținut cont de faptul că declarațiile lui Olteanu Ion au fost eronate, abuzive, dolosive și fără probațiune. În acest context, instanțele de judecată nu a dezbătut creanță apărut între el și intimat în cuantum de 130 177, 77 de lei în rezultatul nerespectării obligației contractuale verbale. De altfel, acesta a sugerat că a fost interpretat eronat sintagma „alt act sau fapt susceptibil” din art. 514 din Codul civil și nu a fost aplicat art. 346 alin. (2) din Codul civil.

O altă critică adusă de recurent se referă la teza potrivit căreia instanța de apel a aplicat greșit art. 210 alin. (1) din Codul civil, care limitează dreptul acestuia la prezentarea unor înscrisuri, înscrisuri audio, video și alte dovezi.

La 12 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimatului Olteanu Ion, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 99).

La 29 august 2019, intimatul a depus o referință succintă în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil (f. d. 101).

Referința nu a conținut date și informații noi sau diferite de referințele anterioare și constatările instanței de apel. De fapt, recurentul și-a prezentat propriul punct de vedere împotriva raționamentelor juridice ale Curții de apel. În ansamblu, chestiunile de fapt și de drept oferite de intimat au fost discutate în timpul procedurilor judiciare și au fost cunoscute de către recurent. Așadar, elementele respective atestă că nu se aduce atingere principiului contradictorialității și egalității în arme. Circumstanța dată a fost factorul principal pentru a nu expedia întâmpinarea recurentului, inclusiv s-a urmărit examinarea rapidă a cauzei.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Alexa Valeriu este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, parag. 23 – 24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

Prin urmare, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată,

dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Potrivit paginii web „Portalul instanțelor naționale de judecată”, hotărârea contestată a fost publicată la 27 mai 2019.

La 28 mai 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 15 mai 2019 (f. d. 86). Recursul a fost înregistrat la grefa Curții Supreme de Justiție la 11 iulie 2019.

Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă în cadrul termenului prevăzut *supra*.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală potrivit căreia părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs numai în cazul în care invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În cazul de față, problemele abordate de recurent trebuie redactate în așa fel încât să permită instanței de recurs să le subsumeze temeiurilor din alin. (2), (3) și (4) ale art. 432 din Codul de procedură civilă. Primele două alineate menționate prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat de către instanțele ierarhic inferioare. Alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Explicarea și exemplificarea acestor erori judiciare a fost efectuată în punctele 22 – 27 ale Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 11 noiembrie 2013 (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (2) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 – 106).

Din raționamentele evocate, limitările impuse de legislator urmăresc un scop legitim, respectând, în același timp, cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

În speță, având în vedere obligația impusă prin art. 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, Alexa Valeriu nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Referitor la alte erori procedurale decât cele indicate la alin. (3) sau la posibilele încălcări de ordin material, recurentul a criticat decizia din 15 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la articolul 432 din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, completul de admisibilitate are competența de a decide asupra caracterului juridic al motivelor juridice inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului sus-citat.

Pornind de la argumentele recurentului rezumate mai sus, completul de judecată notează că întinderea obligației autorității judecătorești de a motiva hotărârea poate varia în funcție de circumstanțele specifice, natura și complexitatea cauzei (a se vedea *Ruiz Torija vs Spania*, 9 decembrie 1994, parag. 29). În special, pentru a justifica respingerea apelului avansat de Alexa Valeriu, Curtea de Apel Chișinău s-a călăuzit de art. 209 alin. (1) și (2) și art. 210 alin. (1) din Codul civil. Pe baza acestor norme de drept, instanța de apel a constatat că Alexa Valeriu nu a prezentat probe concludente și pertinente care să demonstreze că intimatul s-a angajat să restituie 50 % din sumele achitate pentru stingerea datoriilor întreprinderilor la care au ambii cotă parte.

Completul de admisibilitate învederează că recurentul a încercat să convingă că aplicarea art. 210 din Codul civil i-a lezat dreptul de a furniza mijloace probatorii. Mai mult, el a sugerat că a prezentat suficiente probe pentru admiterea apelului. În aceste condiții, deși acesta invocă interpretarea eronată a sintagmei „alt act sau fapt susceptibil” din art. 514 al Codului civil, Alexa Valeriu nu a făcut referire la nicio dovadă anexată la materialele cauzei care să înlăture raționamentele Curții de Apel Chișinău. Mai mult, el era conștient de motivele respingerii acțiunii de către prima instanță, însă nu a încercat să folosească mijloace de probă prin intermediul cărora ar fi putut fi constatate elementele de fapt ce-ar servi ca dovadă despre existența raporturilor obligaționale dintre părți. Prin urmare, recurentul nu a reușit să convingă că instanța de apel a cercetat incomplet probele existente la materialele cauzei sau i-a îngrădit acestuia posibilitate de a furniza dovezi suplimentare, în ordine de apel, într-o măsură incompatibilă cu rigorile art. 118 și art. 130 din Codul de procedură civilă.

În lumina împrejurărilor din speță, instanța de recurs notează că nu există niciun element care să indice că instanța de apel nu a examinat elementele decisive ale cauzei sau acțiunile ei au afectat echitatea procedurii în ansamblu (a se vedea deciziile de inadmisibilitate în cauzele *Victor Harovschi vs Moldova*, 18 noiembrie 2008; *Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova*, 17 octombrie 2017 sau *Calancea și alții vs. Moldova*, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurentul nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată și să trimită cauză la rejudecare în prima instanță. Așadar, argumentele invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată față de obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției. Deci, raportând obiecțiile formulate în recurs la caracterul special al rolului Curții Supreme de Justiție, normele de drept procedural nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal (a se vedea *Samardžić vs Croatia*, 20 iulie 2017, parag. 31).

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, completul de judecată notează că articolul 6 parag. (1) din C.E.D.O. nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce încheierea de inadmisibilitate se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Alexa Valeriu nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Alexa Valeriu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan